26/1/99

Nederlands
Persmuseum

KITLV
t.a.v. dhr. G.J. Knaap
postbus 9515
2300 RA Leiden

Amsterdam, 1.3.99
ons kenmerk
uw kenmerk

Geachte heer Knaap,

hierbij ontvangt u de brieven aan mr P. Brooshooft, de meeste geschreven door C.Th. van Deventer (1898-1899). Zoals gezegd: wij huldigen het standpunt dat archieven zo min mogelijk versplinterd raken. Gelukkig zag ik in de bibliografie van Hoogerwerf dat jullie het archief van Brooshooft in beheer hebben.

De brieven zijn overigens afkomstig van W.A. van Goudoever, die ze in 1983 (!) met zijn eigen archief aan het Nederlands Persmuseum overdroeg. Ik vermoed dat de brieven van Brooshooft bij De Locomotief zijn blijven liggen. Van Goudoever was van 1924 tot 1942 redacteur bij de krant, waaraan Brooshooft ook lange tijd verbonden was.

In het verleden zijn collecties bij het Persmuseum ook nogal eens uit elkaar getrokken. De brieven kwamen terecht in het dossier van De Locomotief. Bij een recente overpak-operatie (alles moet zuurvrij) kwamen ze weer boven water.

Ik denk dat jullie er erg blij mee zijn. Van mijn kant ben ik verheugd dat ik jullie dit plezier kan doen.

Met vriendelijke groet,

Stef Severt
assistent-conservator

Stichting Het Nederlands Persmuseum
Cruquiusweg 31 1019 AT Amsterdam tel. (020) 6685866
fax (020) 6654181 Postbanknr. 4381267

DAGBLAD „DE LOCOMOTIEF".

Telegram-Adres
Kalibagor-Amsterdam.

A B C- en MERCUUR-CODE 2e editie
IN GEBRUIK.

Amsterdam, 2 December 1898

Heerengracht 541.

Adres voor aangeteekende stukken:
BIJKANTOOR SPIEGELSTRAAT.

WelEdg.Heer Mr.P.Brooshooft.

p/adrs. Dagblad de Locomotief

S E M A R A N G .

Amice,

Myn laatste dateert van 24 November ll.Sedert gewerd my Uw briefkaart van 29 October ll,met opdracht Mevrouw A.Ekker voor de door haar ingezonden artikelen fI50.-- uittebetalen.Juist had ik van v.Deventer vernomen,dat zy hem te kennen gegeven had,het haar aangenaam zou zyn haar gepresenteerden arbeid betaald te zien.

Ik had haar daarop uitgenoodigd,my hare nota te zenden en my bereid verklaard haar daarop een a conto te geven,in afwachting,dat ik van U,met wien zy gecontracteerd had,zou hebben vernomen,wat ik te betalen had.

Zy vroeg meer dan ge haar toegekend hebt en daar ge op U genomen hebt,de zaak zelf met haar in 't reine te brengen,zond ik haar eenvoudig het haar toegedachte met verwyzing naar den brief dien ze van U ontvangen zou.

Huet zond ons de brouillons van zyn brieven.

De politieke brief beviel my goed,de Parysche minder.Gebrek aan

stof deed hem wat langer uitwyden over de eenige stof die voor de hand lag. Ik ben met v.Deventer overeengekomen, dat deze hem zou uitnoodigen om nog voor December en voor Januari elk twee Europeesche brieven en een Paryschen brief intezenden, in afwachting van Uw oordeel en dat van het publiek te Uwent en wat ge zult adviseeren, omtrent continuatie of staking.

Toen ik U laatstelyk schreef was ik eenigzins ten achter met de lectuur der Locomotieven en had nog geen kennis genomen van Uw eerste-ling na Uw retour op Java. Ik mag lyden, waarde vriend, dat de lezing het Indiesch publiek niet zoo hevig zal hebben teleurgesteld als Uwe Europeesche lezers en my. My trof Uw artikel als een wanklank onder al het gejubel dat opging by gelegenheid van de inhuldiging van onze gevierde Koningin en te schriller en stuitender, waar de Locomotief te gelykertyd de van zoo groote Oranje- en vaderlands liefde overvloeiende artikelen van v.Deventer publiceerde. Het deed my zeer leed, dat ge Uwe, ons trouwens bekende gevoelens niet wat meer geweld hadt aangedaan, te meer daar dit destyds tusschen van Deventer en U was overeengekomen, ge U van sociaal democratiesche gevoelsuitingen zoudt onthouden, voor welke de ooren onzer Indiesche lezers niet ryp zyn en die op tal van hen een zeer ongunstigen invloed kunnen hebben, om niet te spreken van den ongunstigen indruk, dien dit op de meesten hunner maken moet.

Het deed my genoegen, in een der volgende nummers te zien, dat Uw

mistroostige en ontevreden bui geweken was en ge weer dapper aan het werk waart.

Vriendschappelyken handdruk van,

t.à.v.

Hoogachtend,

DAGBLAD „DE LOCOMOTIEF".

Telegram-Adres
Kalibagos-Amsterdam.

A B C- en MERCUUR-CODE 2e editie
IN GEBRUIK.

Amsterdam, 13 December 189[illegible]

Heerengracht 541.

Adres voor aangeteekende stukken:
BIJKANTOOR SPIEGELSTRAAT.

WelEdg.Heer Mr.P.Brooshooft.

p/adr.Dagblad de Locomotief.

S E M A R A N G .

Amice,

Uw laatste schryven aan v.Deventer gericht en welks inhoud ook voor my bestemd was,had myne volle aandacht.Met Huet is afgemaakt dat hy een maal 's weeks een brief schryven zal,om den ander een politieken en eene Parysche Causerie,voorloopig à raison van fI5.-- per brief,welk honorarium gebracht zal worden op f75.-- per maand, zoodra blykt dat zyn correspondentie by voortduring in den smaak valt van ons Indiesch publiek,waaromtrent ge my wel op de hoogte zult willen houden.Hy is bereid zyne brieven met zyn naam te onderteekenen,doch zou daarmee gaarne nog wat wachten tot zyne producten hem in alle opzichten bevredigen zullen.Hy zal U over dit punt zelf schryven.

Ons contract met v.Ditmar loopt tot I October en wy kunnen dat onder dien datum doen eindigen,mits voor ult.Juni opzeggend,waartoe wy in gevolge Uw advies en dat van v.Alphen te zyner tyd zullen

overgaan.De lezers der Locomotief zullen dus,tenzy ge ons tydig,dat is vóór ult.Juni a.s.bericht doet toekomen dat gy van meening veranderd mocht zyn,van af November kunnen rekenen op Kikeriki,welk blad dan van I October af van hier per zeepost aan het adres van ons blad verzonden zal worden.Het Geillustreerd Byblad kost ons zoo als ge weet fI.-- per exemplaar en per jaargang,vrachtvry te Semarang,tegen vergoeding onzerzyds bovendien van f7.50 per bezending,stelle dus f7.50 x 52 f390.--.Kikeriki zal dus geen zeer groote besparing geven.Doch daartegen over staat dat het Geillustreerd Byblad op den duur niet boeiend is,zoodat,indien ge meent dat wy straffeloos het publiek Kikeriki in plaats van dat blad als premie kunnen aanbieden,elke gulden die wy op het eerst gezegde wesparen,eene nuttige bezuiniging is.

Met de telegrammen kwestie,zitten wy in de knoei.Het is niet zoo gemakkelyk om daarvoor iemand te vinden.Niet vermoedend dat Uw vriend Plet de zaak niet zou aandurven,maakte ik my van v.Sandick af.Deze was daarover wel een weinig gefraisseerd.Ik trachtte hem te amadoueeren, wat my ook gelukte,doch niet in die mate dat hy genegen was voorloopig aanteblyven tot wy eenen vervanger voor hem zouden hebben gevonden. Deze bespreking had ik met hem,terwyl van Deventer te 's Hage met Plet aan het onderhandelen was.Zooals ik U zeide,durft deze het niet aan. Ook is het zeer moeilyk daarvoor iemand anders te vinden,die geschikt is.Dat moet zyn een man van het Fach,die le flair heeft en driest overal zyn neus in steekt.v.Deventer heeft nu met Plet afgesproken dat

Vervolg.

deze,die zeide met v.Sandick bevriend te zyn,met hem zou overeenkomen dat zy zouden zorgen dat in de verzending van berichten geen stagnatie komt,in afwachting dat wy iemand zullen hebben gevonden.Er doet zich nog een bezwaar op en wel dit:Zoolang v.Sandick ons van telegrafiesch nieuws voorzag,en vóór hem van Raalte,die ook vast medewerker was, bleken de Heeren genegen de taak voor f200.-- waartenemen,welk bedrag voor van Sandick op f300.-- werd gebracht met het oog op de telephonische intercommunale aansluiting,die hy noodig achtte.Ook Piet zou het voor dat sommetje gedaan hebben,indien hy de taak aanvaard had, maar ik betwyfel zeer of wy tot dien prys iemand zullen vinden,die overigens geen verdiensten by ons heeft.

Après coup spyt het my ik my zoo snel van v.Sandick heb afgemaakt, dat kan ons nog soesah en geld genoeg kosten.

v.Alphen schreef my omtrent de noodzakelykheid in welke hy verkeerde om,in stede van tweemaal driemaal 's weeks de courant in drie vellen druks te doen uitkomen en voorzag dat dit nog zou toenemen.Indien wy tot dien maatregel gedwongen worden,wegens het groot aantal aangeboden advertentien,dan zou ik zeggen,dekken die onze meerdere kosten die met het oog op grootere consumtie van papier en hooger port niet gering zyn,maar,is dit niet het geval dan dient m.i.,tenzy het lezend publiek,door toename van het aantal abonnés de blyken geeft op dergelyke volumineuse couranten prys te stellen,aan den tekst geen te groote uitbreiding gegeven te worden.Er is menig stuk dat nu in zyn

geheel wordt overgenomen uit een of ander tydschrift of courant, waarvan de inhoud tot kleiner demensien gereduceerd, even aantrekkelyk zoo niet aantrekkelyker voor de lezers zou zyn en minder plaatsruimte zou innemen. Ik geef toe dat het bewerkelyker is, maar wy moeten dunkt ons zorgen niet meer in de fout van Scheltema te vervallen, toen drie vellen druks schering en inslag geworden waren en bygevolg de exploitatie kosten ook zooveel hooger werden. Vinden die eene compensatie in meer abonnés, m.a. w. nemen, tegenover die hoogere kosten, de ontvangsten ook evenredig toe dan is het een andere zaak.

Ook zou een groot deel van den inhoud der courant enger in elkaar gedrukt kunnen worden. Doch dan zou men een kleinere letter moeten gebruiken en dit doende waarschynlyk beter, dus duurder papier moeten aanschaffen. Een zoodanige maatregel zou dus vrees ik geen doel treffen.-

Met recht veel deernis las ik, dat de steenpuisten U zoo schrikkelyk geplaagd hadden. Gelukkig dat, wanneer ze zoo talryk komen opzetten, men er gewoonlyk voor langen tyd, zoo niet voor goed af is en ze zyn dikwerf een voorbehoedmiddel, tegen erger en een afleiding voor andere kwalen. Intusschen is de kwaal zeer lastig en pynlyk en, voor die werken moet, hinderlyk.- Ik hoop spoedig te vernemen, ge daarvan geheel genezen zult zyn.

Vriendschappelyk,
t.à.v.